

ENHET/HANDLÄGGARE
Arbetslivsenheten/Sten
Gellerstedt

DATUM
2014-12-09

DIARIENUMMER
20140388

ERT DATUM
2014-10-17

ER REFERENS
REK2009/6943

Arbetsmiljöverket
112 79 Stockholm

LOs yttrande över förslag till föreskrifter om kvarts

LO har fått möjlighet att yttra sig över Arbetsmiljöverkets återremitterade förslag till föreskrifter om kvarts. Seko- service- och kommunikationsfacket har berett ärendet och LOs kemikaliegrupp LOKE har diskuterat yttrandet.

LO anser att förslaget till föreskrifter fyller sin funktion där det finns ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete. Vi är dock oroliga för att Arbetsmiljöverkets effektivitet i att utöva tillsyn minskar bland mindre väl fungerande företag när kravet på att anmäla mobila anläggningar och kravet på mätning av kvartsdamm tonats ner.

Övergripande synpunkter

Många medlemmar i LOs förbund arbetar i miljöer med kvartsdamm. Aktuell forskningen visar att exponering för kvartsdamm kan ge cancer och att antalet silikosfall har ökat.

Den omfattande användningen av underentreprenörer, små nischade företag, inhyrd personal och egenföretagare har medfört stora skillnader i kvalitén på arbetsmiljön där det finns kvartsdamm.

I Arbetsmiljöverkets bifogade konsekvensutredning sägs; ”Undersökningar och mätningar under senare år visar att arbetsmiljön på många arbetsplatser där kvartshaltigt material hanteras är långt ifrån tillfredsställande. Mätningar som utförts visar på att byggföretagen har dålig kontroll på exponeringsnivåer och vilka åtgärder som behöver vidtas för att minska exponeringen. Sannolikt har riskmedvetandet minskat.”

I Arbetsmiljöverkets kunskapssammanställning 2013 om förebyggande arbetsmiljöarbete sägs; ”Byggsektorn visar en del tecken på att den har förbättrat sitt förebyggande arbete de senaste åren. Men rutiner följs ändå för lite, speciellt i små byggföretag. Vad gäller underentreprenörer följer de inte alltid säkerhetsregler, de deltar sällan i skyddsronder och åtgärder inte alltid upptäckta risker.”

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

Synpunkter på paragrafer och allmänna råd

7 § *Allmänna råd* bör även ha exempel på ändrad arbetsorganisation som föranleder en ny riskbedömning, till exempel byte av leverantör av krossat material. Vi ser gärna också ett tillägg som uppmärksammar vikten av en fungerande ventilation.

8 § LO har inget att erinra angående kravet på dokumentation och anser att beloppet på den föreslagna sanktionsavgiften är väl balanserat.

9 § LO ser gärna att paragrafen kompletteras med en formulering liknande den i föreskrifterna om Asbest: Är exponeringen inte godtagbar med hänsyn till de hygieniska gränsvärdena ska åtgärder omedelbart vidtas för att sänka exponeringen till godtagbar nivå.

11 § LO anser att den som bryter mot förbudet mot öppen manuell blästring med kvartshaltigt material ska betala sanktionsavgift på 40 000–400 000 kr.

14§ LO anser att det tydligare ska framgå av paragrafen att filterutrustning och hyttens temperaturreglerande utrustning ska utformas så att rätt temperatur och övertryck kan upprätthålls samtidigt.

Allmänna råd i 14 § eller i 21 § bör kompletteras angående kontroll, underhåll och byte av filter. Bland annat om kontroll av läckage av luft in i hytten och av flödet genom filtret. En förarhytt med klimatanläggning bör ha en automatik för kontroll av flöde och läckage.

21 § LO stöder förslaget om en sanktionsavgift. Med tanke på den mycket skiftande kvalitén på arbetsgivarna inom bygg- och anläggning markerar en sanktionsavgift allvaret i att följa upp arbetstagarnas skydd. En sanktionsavgift medför att fler skyddas mot skadligt kvartsdamm.

23 § LO anser att det på arbetsplatsen ska finnas bevis om utbildning i arbete med kvartshaltigt material för alla som leder eller utför arbete med kvartshaltigt material. Orsaken är att exponering för kvartsdamm kan medföra allvarlig sjukdom med stort lindande.

24 § LO ser gärna att paragrafen på ett tydligare anger vid vilka tillfällen det inte behövs egna mätningar. Ett av motiven till vårt förslag om ett tillägg i 9 § är just osäkerheten i när det behövs en mätning. Det är av ytterst viktigt att inte utsätta arbetstagare för kvartsdamm.

27 § LO anser att de som exponeras för kvartshaltigt material över halva gränsvärdet mer än 6 veckor per år 20 timmar per vecka ska omfattas av medicinska kontroller.

Den föreslagna gränsen för medicinsk kontroll är mycket snäv (exponeras för kvartshaltigt material över halva gränsvärdet minst 20 timmar per vecka i tre månader per år). Om Arbetsmiljöverkets förslag ska genomföras är vår uppfattning är att gränsvärdet ska halvera. Annars finns uppenbar risk för att skadade arbetstagare inte upptäcks i tid, de som säsongvis finns i kvartsdamm är en uppenbar riskgrupp. Det är också mycket svårt att veta om inhyrd arbetskraft kommer att arbeta mer än 3 månader per år i en kvartshaltig miljö.

LO förordar att en den som arbetar i kvartshaltigt miljö ska listas enligt AFS 2011:19 § 41. Detta oavsett anställningsform och anställningstid. Viktigt är att den totala exponeringstiden verkligen framgår och finns bevarad för framtiden.

28 § LO förordar att företag som innehar borrhigg anmäler detta till Arbetsmiljöverket.

I förra förslaget till föreskrifter föreslogs att flytt av borrhigg skulle anmälas till Arbetsmiljöverkets. I sitt remissvar påpekade Svenskt Näringsliv det otympliga med en sådan regel och föreslog i stället att anmälan av innehav av borrhigg. LO förordar också en sådan regel, vilket ökar tillsynens möjlighet att inspektera.

Med hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Karl-Petter Thorwaldsson

Sten Gellerstedt